

Odzyskać kontrolę z rąk Brukseli

Streszczenie raportu – część 2

AUTORY RAPORTU: MATHIAS CORVINUS COLLEGIUM, MIGRATION RESEARCH INSTITUTE – PRZY WSPÓLPRACY INSTYTUTU OROD IJRS

Jak odzyskać kontrolę nad migracją w Europie

INFOGRAFIKA: MACIEJ TUROWICZ-KWIATKOWSKI, SPT-5

18 propozycji na rzecz renacjonalizacji polityki migracyjnej i azylowej w UE

Jednolita polityka migracyjna UE ignoruje realne różnice między państwami i prowadzi do przeciwskutecznych, konfliktowych rozwiązań. Odpowiedzią powinna być renacjonalizacja decyzji migracyjnych.

Odstępstwa od obecnych ram prawnych UE

odzyskanie przestrzeni decyzyjnej przez państwa

- 1 Prawo opt-in/opt-out**
Dobrowolny udział państw we wspólnej polityce migracyjnej UE
Rozszerzenie mechanizmu stosowanego przez Danię i Irlandię pozwoliłoby państwom członkowskim samodzielnie decydować o zakresie uczestnictwa w innej polityce migracyjnej i azylowej.
- 2 Klauzula „notwithstanding”**
Nadzwyczajna reakcja rządu narodowego na kryzys graniczny
Wprowadzenie klauzuli umożliwiającej parlamentom narodowym czasowe odstąpienie od unijnych zobowiązań migracyjnych przywróciłoby zdolność reagowania w sytuacjach nagłej presji na granice.
- 3 Wyjście z impasu decyzyjnego UE**
Ostateczny środek w razie blokady reform traktatowych
W przypadku trwałego impasu reform możliwe stałoby się jednostronne zawieszenie najbardziej szkodliwych elementów prawa UE w celu ochrony porządku publicznego i bezpieczeństwa państwa.

- 4 Ograniczenie jurysdykcji ETPC**
Odzyskanie realnej kontroli nad granicami i deportacjami
Zawieszenie stosowania Europejskiej Konwencji Praw Człowieka lub jej wyjątkowe zastosowanie umożliwiłoby państwom skuteczne prowadzenie detencji, wydatki i ochrony granic bez paraliżu orzecznictwa.
- 5 Odstąpienie od Protokołu z 1967 r.**
Przywrócenie elastyczności i zdolności reagowania w polityce azylowej
Wyjątkowe zastosowanie Protokołu nowojorskiego z 1967 r. do Konwencji genewskiej pozwoliłoby odnowić politykę azylową dostosowaną do realnych możliwości państw i skali presji migracyjnej.

Skuteczna odpowiedź na kryzys migracyjny wymaga odzyskania przez państwa członkowskie pełnej kontroli nad polityką migracyjną i azylową. Renacjonalizacja kompetencji – wzorowana na rozwiązaniach Dani i Irlandii – pozwoliłoby dostosować politykę do realnych bezpieczeństwa, interesów narodowego i wsiel obywateli. Kluczowa jest rewizja dogmatów, które pozbawiły kontrolę granic znaczenia, w tym rozszerzonej interpretacji non-refoulement, automatycznego prawa do azylu oraz obecnych zasad łączenia rodzin. Bez szybkiej i zdecydowanych działań państw narodowych Europa utraci zdolność ochrony własnych granic.

Nowy model polityki migracyjnej

odwrócenie mechanizmów sprzyjających nadużyciom

- 6 Infrastruktura graniczna UE**
Stożek finansowanie fizycznej ochrony granic zewnętrznych Unii Europejskiej
Przeznaczenie środków unijnych na fizyczną infrastrukturę graniczną umożliwiłoby realną i trwałą ochronę granic zewnętrznych UE, zwłaszcza w najbardziej obciążonych państwach frontowych.
- 7 Fundusze UE a współpraca migracyjna**
Wsparcie finansowe uzależnione od skutecznych powrotów migrantów do krajów pochodzenia
Uzależnienie pomocy finansowej UE od faktycznej współpracy państw trzecich przy przyjmowaniu własnych obywateli przywróciłoby skuteczność polityki zewnętrznej i odpowiedzialnie wydatkowanie środków publicznych.
- 8 Zatrzymanie migrantów nielegalnych**
Realne wykonanie decyzji o wydaleniu zamiast fikcyjnych powrotów
Dopuszczenie długoterminowej detencji migrantów przebywających nielegalnie do czasu wykonania decyzji o wydaleniu przywróciłoby skuteczność procedur powrotnych i zapobiegłoby systemowemu uchylaniu się od prawa.
- 9 Azyl poza terytorium UE**
Procedury azylowe prowadzone w bezpiecznych państwach trzecich zamiast na terytorium UE
Prowadzenie procedur azylowych poza UE ograniczyłoby instrumentalne wykorzystywanie azylu jako drogi nielegalnej migracji i zwiększyłoby skuteczność ochrony osób realnie wymagających pomocy.
- 10 Przepisy graniczne Schengen**
Jasne zasady umożliwiające skuteczną ochronę granic zewnętrznych
Doprecyzowanie przepisów Schengen umożliwiłoby strażom granicznej wykonywanie podstawowych zadań ochrony granic zewnętrznych bez ryzyka podważania każdej interwencji na drodze sporów prawnych.
- 11 Swoboda przemieszczania**
Pełne prawo przemieszczania się w Schengen wyłącznie dla obywateli UE
Zachowanie swobody przemieszczania wyłącznie dla obywateli UE ograniczyłoby wtórne migracje i nielegalne przemieszczanie się migrantów między państwami członkowskimi.

- 12 Zasady składania wniosków azylowych**
Azyl dostępny wyłącznie w ramach legalnego wjazdu i jasno określonych procedur
Wprowadzenie zasady zakazu składania wniosków azylowych po nielegalnym przekroczeniu granicy ograniczyłoby instrumentalne wykorzystywanie azylu do biurokratycznej wydatki.
- 13 Umowy o powrotach migrantów**
Umowy zobowiązujące kraje pochodzenia do przyjmowania migrantów
Odzyskanie przez państwa kompetencji do samodzielnego zawierania umów realistycznych umożliwiłoby szybsze, skuteczniejsze i lepiej dopasowane powroty migrantów do krajów pochodzenia.

Ponowne określenie roli organizacji pozarządowych

porządkowanie odpowiedzialności i przejrzystości

- 16 System ratownictwa morskiego (SAR)**
Humanitarna pomoc bez tworzenia korytarzy nielegalnej migracji
Nowe zasady działań ratowniczych oddzieliłyby humanitarny obowiązek ratowania życia od automatycznego przewożenia migrantów do portów UE, ograniczając: nadużycia systemu oraz współpracę z siłkami przemyślnymi.
- 17 Finansowanie organizacji pozarządowych**
Pełna przejrzystość, kontrola i odpowiedzialność wydatkowania środków UE
Uzależnienie finansowania unijnego od rygorystycznych zasad przejrzystości, audytu i odpowiedzialności prawnej zapobiegłoby wykorzystywaniu środków publicznych do działań sprzecznych z prawem migracyjnym.
- 18 Zakaz finansowania nielegalnej migracji**
Zero tolerancji dla wspierania przemyłu i nielegalnego wjazdu
Wprowadzenie jednoznacznej zasady bezpośredniego i pośredniego finansowania organizacji ułatwiających nielegalną migrację wzmacniałoby ochronę granic i spójność unijnej polityki migracyjnej.

- 14 Łączenie rodzin i integracja**
Decyzje dotyczące osiedlenia i integracji migrantów ponownie w gestii państw narodowych
Odebranie UE kompetencji w zakresie łączenia rodzin i integracji przywróciłoby państwom pełną i suwerenną kontrolę nad skalą i warunkami legalnego osiedlenia się migrantów.
- 15 Rola Frontexu w ochronie granic UE**
Agencja operacyjnego wsparcia państw, a nie instytucja sprawująca nadzór
Przywrócenie Frontexowi roli agencji wsparcia państw w ochronie granic, przy wyłączeniu NGO z jego struktury, zwiększyłoby skuteczność działań i zaufanie państw członkowskich.

Przeczytaj

Europa pod presją migracyjną

Bezprecedensowy napływ setek tysięcy uchodźców obciąża wschodnią i południową granicę UE, skąd migranci nielegalnie przemieszczają się dalej do bogatszych państw pomocy i zachodu. Układ szlaków, koncentracja punktów rejestracji oraz infrastruktury detencyjnej pokazują, że kryzys migracyjny ma charakter trwały i systemowy. Brak skutecznej kontroli granic zewnętrznych grozi dalszą eskalacją presji migracyjnej i destabilizacją systemów państw członkowskich.

W państwach peryferyjnych i wschodnich UE ośrodki migracji i koncentracji mogą mieć znaczenie, ale nie wyczerpująca presja migracyjna obejmuje całe terytorium Unii, a nie wyłącznie kraje południa.